

ดาววิ ไก่ห้อย

เรื่องและภาพประกอบ หมอกมุงเมือง ประพัฒน์ทอง

คำนำ

ในการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ภูมิภาคต้นแบบแต่ละภาคนั้น สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) ได้มีการเตรียมการคู่ขนานกันไปทั้งด้านกายภาพและเนื้อหาสาระ กล่าวคือในระหว่างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารสถานที่สำหรับห้องสมุดมีชีวิตในรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ก็ประชุมหารือกับบุคลากรในท้องถิ่นและร่วมกันคัดเลือกหนังสือดนตรี และกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมกัน เพื่อเตรียมการด้านหนังสือและสื่อต่างๆ ซึ่งถือเสมือนเป็นจิตวิญญาณของห้องสมุด

โครงการนิทานพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมการทางด้านเนื้อหาสาระ ด้วยเล็งเห็นว่าเรื่องเล่าในแต่ละชุมชนมีทั้งสาระ ความสนุกสนาน และจินตนาการ สืบทอดกันมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อันล้ำลึก มีความหมายต่อการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับธรรมชาติ แม้จะเป็นเรื่องเล่าเฉพาะกลุ่มชนในพื้นที่ แต่สาระที่แฝงอยู่ในเนื้อหาเรื่องราวของนิทานนั้นคือคติสอนใจ ซึ่งเป็นความรู้สากลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกหนแห่ง

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ จึงมอบให้มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันคัดเลือกนิทานเรื่องเล่าพื้นบ้านที่มีคุณค่า มีอิทธิพลต่อความคิดและจินตนาการของเยาวชนในทางสร้างสรรค์ นำมาเรียบเรียงและจัดทำภาพวาดประกอบขึ้นใหม่ เพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือที่มุ่งเสริมสร้างจินตนาการให้อ่านง่ายและเพลิดเพลิน โดยหวังว่าจะเป็นสื่อจูงใจให้เด็กและเยาวชนทั่วไปสนใจและรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถนำไปประกอบการเล่านิทานในครอบครัว โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า นอกเหนือจากบทบาทในฐานะผู้จุดประกายแนวคิดห้องสมุดมีชีวิตในประเทศไทย ให้เป็นพื้นที่แสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และทันสมัยแล้ว สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ยังจะได้ทำหน้าที่ปลุกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็กและเยาวชน บนพื้นฐานของความเคารพและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น เสริมสร้างการยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และใช้สติปัญญาแก้ไขปัญญา อันจะนำไปสู่สังคมสันติสมานฉันท์ในที่สุด

ดาววิโก้ห้อย

เรื่องและภาพประกอบ หมอกมุงเมือง ประพัฒน์ทอง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีตาบยาย
อาศัยอยู่ในบ้านที่ชายป่าแห่งหนึ่ง

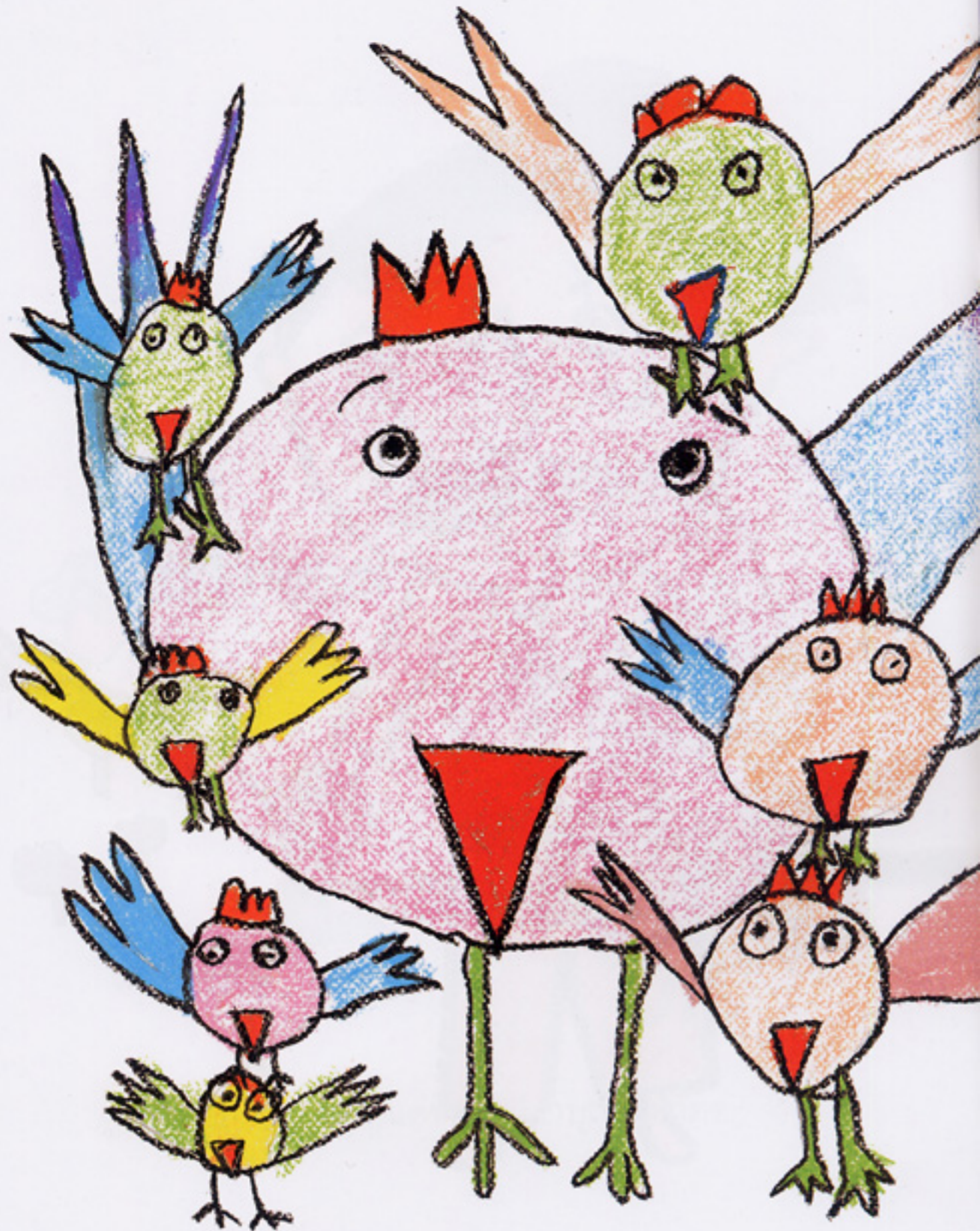

ตากับยายยากจน แต่ชอบไปทำบุญใส่บาตร

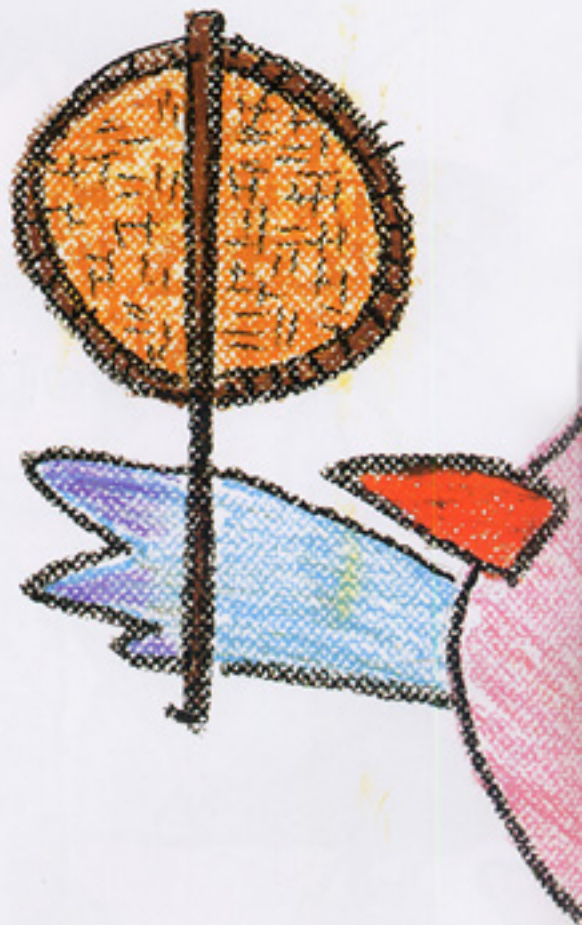

ตากับยายเลี้ยงแม่ไก่ไว้

แม่ไก่มีลูกทั้งหมดเจ็ดตัว

แม่ไก่รักลูกไก่มาก จะพาลูกออกหาอาหารกินทุกวัน

แม่ไก่คอยกางปีกปกป้อง ไม่ให้ใครมาทำร้ายลูกไก่

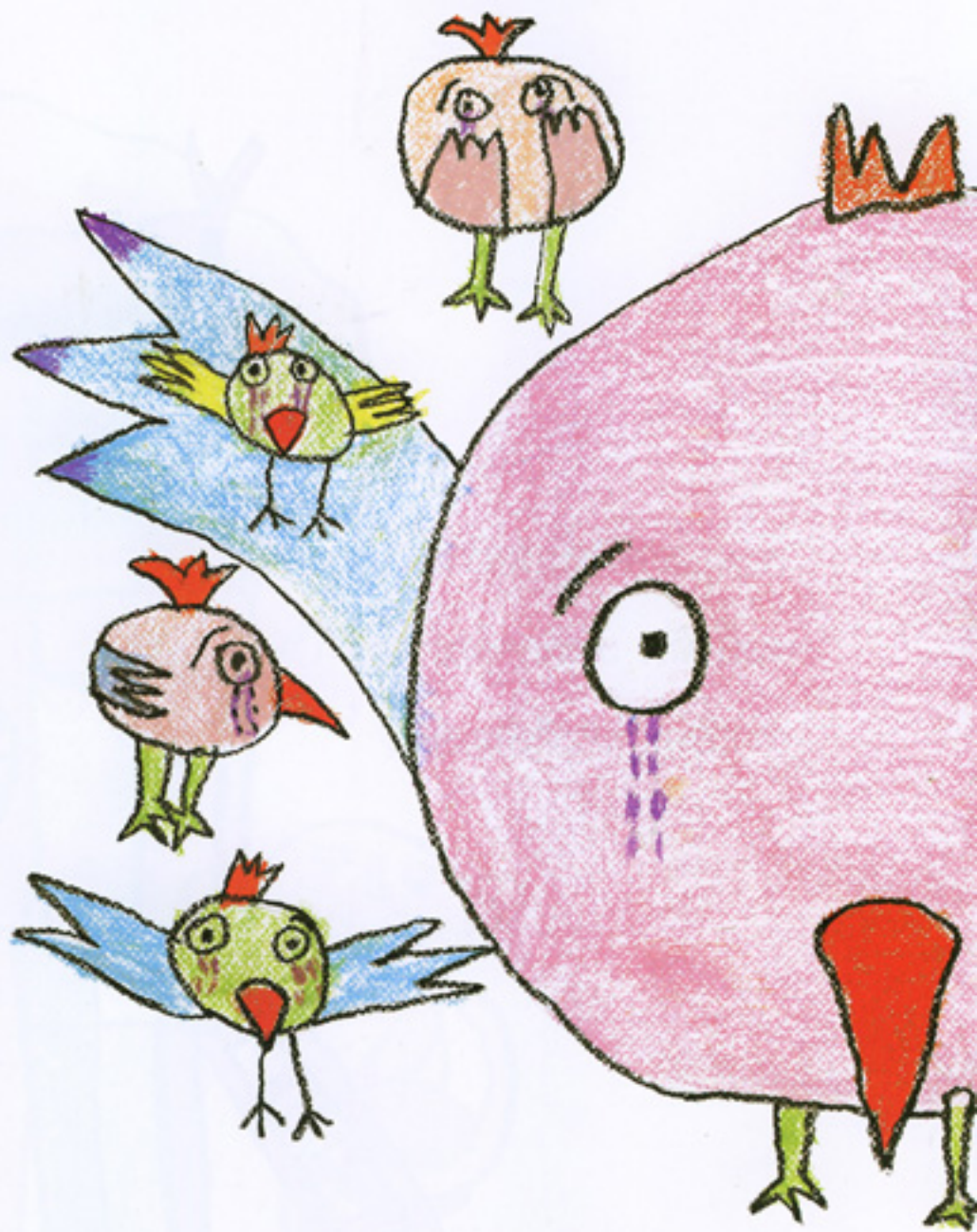

วันหนึ่งมีพระชูดงค์
มาใกล้ๆ บ้าน ตากับยาย
ไม่มีอะไรจะใส่บาตร

ตาสงสารพระที่ไม่มี
อะไรฉัน จึงคิดจะเอาแม่ไก่
ทำเป็นอาหารใส่บาตร

แม่ไก่ได้ยินจึงร้องไห้ ลูกๆ ทั้งเจ็ดตัวก็ร้องไห้ ไม่อยาก
ให้แม่ตาย แม่ไก่บอกว่า ต้องตอบแทนบุญคุณตากับยายที่เลี้ยงมา

แม่ไก่ขอให้พี่ใหญ่ดูแลน้องๆ ทุกตัวแทนแม่
ให้เลี้ยงน้องอย่างดี อย่าทะเลาะกัน

ตอนเช้า ตากับยายจับแม่ไก่
มาอย่าง ลุกๆ เห็นแม่ไก่ตาย เลย
กระโดดเข้าไปในกองไฟตามแม่ไก่

ตากับยายเห็นลูกไก่ตายตามแม่ เลยไปเล่าให้พระฟัง

พระเห็นความกตัญญูของลูกไก่ จึงเสก
ให้ลูกไก่ทั้งเจ็ด ไปเกิดเป็นดาววิลูกไก่อ้น้อย

ส่องแสงสว่างอยู่บนฟ้าเรียงกันเป็นรูปพัดหรือ "วี"

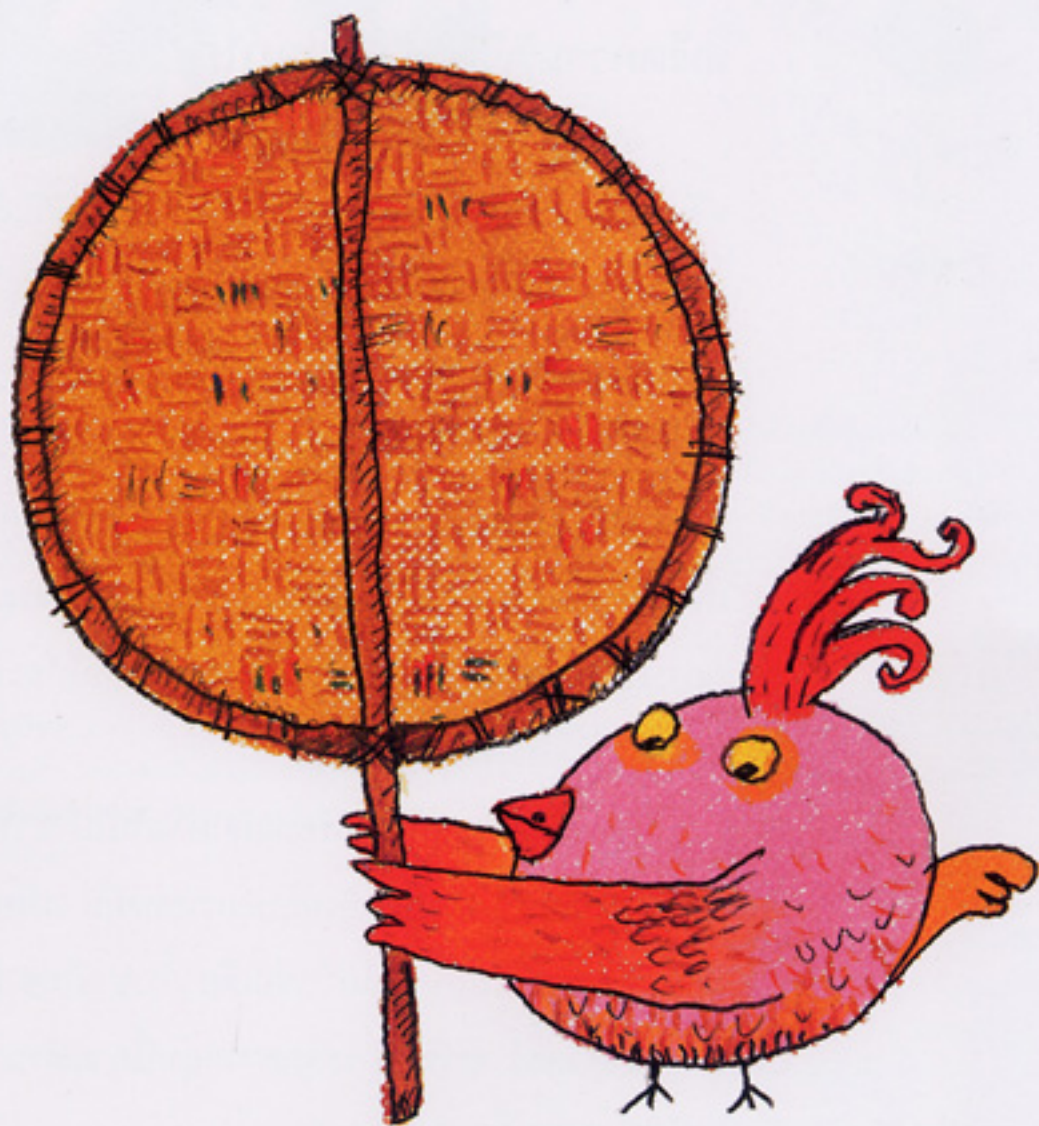
ที่มาของชื่อ “ดาววิโก่น้อย”

นิทานเรื่อง “ดาววิโก่น้อย” เป็นนิทานพื้นบ้านล้านนา ซึ่งมีผู้เล่าสืบทอดกันมาช้านาน ชื่อ “ดาววิโก่น้อย” นั้น เรียกตามลักษณะการเรียงตัวของกลุ่มดาวลูกไก่ ซึ่งจะเกาะกลุ่มเรียงกันดูเหมือนรูปร่างกลม และมีเส้นตรงด้านล่าง มีลักษณะคล้ายกับ “พัด” หรือ “วี” ในภาษาล้านนา

“วีข้าว” เป็นเครื่องใช้ในการดำรงชีวิตของชาวบ้าน บางท้องถิ่นเรียกว่า “พัดโบกข้าว” ใช้สำหรับพัดเศษฟางให้ปลิวออกจากกองเมล็ดข้าวเปลือก หลังจากนวดข้าวแล้วเสร็จ

เรื่อง “ดาววิโก่น้อย” ไม่เพียงแต่จะช่วยปลูกฝังลูกหลานให้ตระหนักเรื่องความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณเท่านั้น หากต้องยกย่องว่าชาวล้านนาในสมัยโบราณมีความชาญฉลาดในการถ่ายทอดความรู้ เรื่องดาราศาสตร์ให้ลูกหลานจดจำได้อย่างแม่นยำอีกด้วย เพราะเพียงแค่ชี้ชวนให้เด็กๆ แหงนหน้ามองดูท้องฟ้าด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อย ในช่วงหัวค่ำของคืนเดือนมืด ก็จะสังเกตเห็นกลุ่มดาวลูกไก่ที่ส่องแสงสุกสกาวเรียงกันเป็นรูปพัดหรือวี อันเป็นที่มาของชื่อ “ดาววิโก่น้อย”

เกร็ดความรู้เรื่อง “ดาวลูกไก่”

ดาวลูกไก่เป็นดาวฤกษ์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือที่เรียกว่ากระจุกดาว (Star Cluster) อยู่รวมกันด้วยแรงดึงดูดของกันและกัน และจะเคลื่อนที่ไปด้วยกันในกาแล็กซีทางช้างเผือกของโลก กลุ่มดาวลูกไก่อยู่ห่างจากโลกประมาณ 380 ปีแสงเท่านั้น และเป็นกลุ่มดาวที่มีอายุก่อนข้าน้อยเมื่อเทียบกับดวงดาวอื่นๆ ในจักรวาล เพราะเพิ่งก่อตัวขึ้นเมื่อประมาณ 80-100 ล้านปีมานี้เอง และมีผู้คำนวณไว้ว่าอีกราว 250 ล้านปี กลุ่มดาวลูกไก่จะเริ่มแยกจากกันเป็นดาวแต่ละดวง

ชื่อของดาวกลุ่มนี้จะเรียกแตกต่างกันไป ชาวญี่ปุ่นเรียกว่า “ซูบารุ” ส่วนชาวอังกฤษและเยอรมัน เปรียบดาวกลุ่มนี้ว่า “ดาวแม่ไก่-ลูกไก่” เช่นเดียวกับชาวไทย ส่วนนักดาราศาสตร์ จะเรียกกระจุกดาวกลุ่มนี้ตามตำนานโรมันว่า “ดาวเจ็ดสาวพี่น้อง”

ผู้เขียนเรื่องและภาพประกอบ

ชญ.หมอกมุงเมือง ประพัฒน์ทอง

- ชื่อเล่น มุ้งมิ่ง
- เกิด 1 มีนาคม พ.ศ.2544
- อายุ 6 ปี
- การศึกษาปัจจุบัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนอนุบาลเชียงราย
- งานอดิเรก ฟังนิทาน, ดูการ์ตูน, เล่นเปียโน, วาดภาพ,
ซีจิกซ์ยาน, ปั่นต้นไม้, เก็บขยะกิน

ที่อยู่ปัจจุบัน

333 หมู่ที่ 6 บ้านป่าอ้อ ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5370-6140,

08-9635-6177

ผลงาน

- พ.ศ.2548 เรื่องราวของมุ้งมิ่งในช่วงวัยสองขวบครึ่งถึงสี่ขวบ เขียนโดยคุณแม่ ได้รับการตีพิมพ์เป็นพ็อกเก็ตบุ๊กชื่อ "มุ้งมิ่งสองแม่" จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ รักลูก บุ๊คส์
- พ.ศ.2549 สร้างสรรค์นิทานทำมือเรื่องดาววิโก้น้อย, กระต่ายซุฮิว, แมงหน้าบึ้ง และ จินนี่ปราบยักษ์
- ได้รับรางวัล "นักเรียนที่มีพัฒนาการดีเด่น" ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลเชียงราย
- พ.ศ.2550 ร่วมเล่านิทาน กับคุณแม่ "งานเปิดห้องสมุดพื้นบ้านลานความรู้ คู่ความฝัน" ณ บ้านสวนหมอกมุงเมือง เชียงราย

แรงบันดาลใจในงานเขียน "ดาววิโก้น้อย"

หลังจากได้ฟังนิทานพื้นบ้านเรื่อง "ตำนานดาววิโก้น้อย" ซึ่งเขียนเรียงโดย คุณรุ่ง ไจมา ทำให้เกิดความซาบซึ้ง ตื่นตื้นใจ และประทับใจในความรัก ความกตัญญูของลูกโกที่มีต่อแม่โก ทำให้อยากเขียนนิทานภาพเรื่องดาววิโก้น้อย ในแบบฉบับของตัวเอง อันเป็นที่มาของนิทานทำมือเรื่องแรก

ดาววิไถ่ห้อย

นิทานภาพพื้นบ้าน ภาคเหนือ
เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ
978-974-287-722-4

ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รศ.ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล
นายเจริญ มาลาโรจน์

คณะกรรมการอำนวยการ
นางทัศนีย์ วงศ์พิเศษกุล
นางสาวเจียดฉัตรโสม ปรีพจน์พนพิสุทธิ
นายวัฒน์ชัย วินิจจะกุล
นางสาวนันทนา เจริญภักดิ์

คณะกรรมการต้นฉบับ
รศ. สุกัญญา สุขฉายา
ผศ.ดร. ชลภัศร์ วงษ์ประเสริฐ
นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป
นายณัฐพร ศรีมุกด์

เรื่องและภาพประกอบ หมอกมุงเมือง ประพัฒน์ทอง
พิสุน์อักษร นันท์ธนันต์ จิตประภัสสร,
อารีณะ วีระวัฒน์
พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2551
จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม
ราคา 115 บาท

เจ้าของโครงการและดำเนินการจัดพิมพ์

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้
(องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ส่วนบริการ อาคารเซ็นทรัลเวิลด์
ชั้น 8 Dazzle Zone

โทรศัพท์ 02-257-4300 โทรสาร ต่อ 125
ส่วนสำนักงาน 999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์
ชั้น 17 ถนนพระราม 1 โทรศัพท์ 0-2264-5963-65
โทรสาร 0-2264-5966
www.tkpark.or.th

ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
โทรศัพท์ 0-2805-0202 โทรสาร 0-2805-1308
www.thaibby.in.th

ออกแบบรูปเล่ม จัดพิมพ์ และจัดจำหน่าย
บริษัท แพลน ฟอว์ คิดส์ จำกัด
โทรศัพท์ 0-2575-2828 โทรสาร 0-2575-2558
www.planforkids.com

เหมาะสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี

เปิดโลกกว้างแห่งการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ส่วนภูมิภาค เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) เน้นการถ่ายทอดบทเรียนการจัดการการเรียนรู้ ภายใต้บริบทวัฒนธรรมและความสนใจที่สอดคล้องกันของคนในท้องถิ่น เพื่อกระจายโอกาสให้เด็กและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

โครงการนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ส่วนภูมิภาค โดยจัดทำเนื้อหาสาระในรูปแบบที่เด็กและเยาวชนสนใจ ซึ่งสามารถสื่อให้เห็นความเป็นตัวของตัวเอง ได้รับรู้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าในท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาและสืบทอดมรดกเสน่ห์แห่งนิทานพื้นบ้าน

หนังสือชุดนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค ประกอบด้วยนิทานภาพสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี และวรรณกรรมสำหรับเยาวชนอายุ 9 ปีขึ้นไป สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ดำเนินการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ และกระจายเผยแพร่ทั่วประเทศแล้ว ดังนี้

นิทานภาพภาคใต้ จำนวน 6 เรื่อง

- จารอเกีตอ
- เมืองน่าอยู่ที่หนูรัก
- โกลังมูสัง
- เปาะแซเตาะกับซามะ
- ไข่น้อยกับแพะน้อยในวันฮาวิรายอ
- ซิงอ : เจ้าป่าผู้กล้าหาญ

นิทานภาพภาคเหนือ

จำนวน 5 เรื่อง

- ห้าสหายปราบยักษ์
- เชียงใหม่เมืองบุญ
- เพลงละอ่อน
- พี่อ้อ... ไก่ผู้พิชิตพระอาทิตย์
- ดาววิไถ่น้อย

นิทานภาพภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จำนวน 5 เรื่อง

- ช้างตื้อ
- อีเก็ง...เดือนดาว
- เมืองมหาสารคาม
- เสียวฮัก เสียวแพง
- ฮีตสิบสอง

วรรณกรรมเยาวชนภาคใต้

จำนวน 6 เรื่อง

- ซาโก
- พระเศวตสุรคชาธาร
- รายนมอแน
- จาโต : เล่ห์กลบนกระดาน
- วัดถ้ำคูหาภิมุข
- แดนคนธรรพ์

วรรณกรรมเยาวชนภาคเหนือ

จำนวน 7 เรื่อง

- ผู้เฒ่าเล่าไว้
- กำฟ้าบัวทอง
- จันตะคาด
- สุวรรณแมกมะ กับหมาขนดำ
- นิทานของอู๊ย
- อ้อมล้อมต่อมคำ
- ฝีม้าบ้อง

วรรณกรรมเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จำนวน 7 เรื่อง

- ฝีมืบพืม
- ผจญภัยเมืองฟ้าแดด
- ลินโซ
- ตำนานชูลูกับนางอ้าว
- อภินิหารบาตาลนิคร
- เรื่องเล่าเจ้ากำฟ้า
- ท้าวข้อหล้อ

ถ้าแหงนมองท้องฟ้าในตอนกลางคืน เด็กๆ เห็นกลุ่มดาวลูกไก่ไหม
ดาวกลุ่มนี้เรียงตัวกันเป็นวงกลม มีเส้นตรงด้านล่าง คล้าย "พัด"
หรือ "วี" ในภาษาล้านนา จึงมีชื่อเรียกว่า "ดาววีไก่อ้น้อย" และหนังสือเล่มนี้
คือเรื่องของลูกไก่่น้อยทั้งเจ็ดตัว ที่ได้ไปเป็นดาวอยู่บนฟากฟ้าเพราะความกตัญญู

นิทานภาพสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี

ISBN 978-974-287-722-4

9 789742 877224 115.-